

**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА;
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ**

УДК 343.98+351.74

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.4.22>

ВАЖИНСЬКИЙ В.М.

**ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ
ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНВЕСТИТОРІВ: РОЛЬ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ**

**PREVENTING CRIMINAL OFFENSES IN THE FIELD OF INSTITUTIONAL
INVESTORS: THE ROLE OF OPERATIONAL UNITS**

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі інституційних інвесторів у забезпеченні економічної стабільності держави, особливо в умовах воєнного стану. Водночас спостерігається підвищення криміногенних ризиків у цій сфері, що потребує ефективної правоохоронної відповіді, зокрема з боку оперативних підрозділів. Проте чинне законодавство України, зокрема Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», не виокремлює попередження або запобігання злочинам як окреме завдання оперативних підрозділів, що зумовлює необхідність наукового переосмислення ролі та завдань ОРД у цій сфері. Метою статті є теоретичне осмислення поняття «попередження» кримінальних правопорушень, розкриття змісту та особливостей попередження кримінальних правопорушень, що вчиняються у сфері діяльності інституційних інвесторів, а також формулювання практичних рекомендацій для оперативних підрозділів щодо специфіки застосування ними оперативно-розшукових заходів у цьому процесі. У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових і спеціально-правових методів: формально-логічний, системно-структурний, порівняльно-правовий, а також метод аналізу нормативної бази та узагальнення практики оперативно-розшукової діяльності. Результати роботи дозволили конкретизувати поняття попередження кримінальних правопорушень як форми індивідуальної оперативної профілактики, визначити особливості її здійснення у сфері діяльності інституційних інвесторів, а також запропонувати основні напрями попереджувальної діяльності оперативних підрозділів, включаючи виявлення ризикових осіб, профілактику на об'єктах оперативного інтересу, використання негласних джерел інформації та ініціювання цільових перевірок. У висновках обгрунтовано необхідність комплексного підходу до попередження злочинів у досліджуваній сфері як системи негласних оперативних заходів, спрямованих на своєчасне виявлення та нейтралізацію кримінальних намірів, об'єднаних спільною метою – недопущення реалізації злочинної діяльності у сфері інвестиційної діяльності.

Ключові слова: *оперативно-розшукова діяльність, оперативно-розшукові заходи, оперативні підрозділи, протидія злочинності, попередження злочинів, інституційний інвестор, кримінальне правопорушення.*

The relevance of the study is due to the growing role of institutional investors in ensuring the economic stability of the state, especially in conditions of martial law. At the same time, there is an increase in criminogenic risks in this area, which requires an effective law enforcement response from the operational units. However, the

current legislation of Ukraine, in particular the Law of Ukraine “On Operational and Investigative Activities”, does not single out the prevention or prevention of crimes as a separate task of operational units, which necessitates the need for a scientific rethinking of the role and tasks of the OIA in this area. The purpose of the article is to theoretically understand the concept of “prevention” of criminal offenses, to reveal the content and features of the prevention of criminal offenses committed in the field of activity of institutional investors, as well as to formulate practical recommendations for operational units regarding the specifics of their application of operational and investigative measures in this process. The study used a complex of general scientific and special-legal methods: formal-logical, system-structural, comparative-legal, as well as the method of analyzing the regulatory framework and generalizing the practice of operational-detective activities. The results of the work allowed us to specify the concept of preventing criminal offenses as a form of individual operational prevention, to determine the features of its implementation in the field of institutional investors, and to propose the main areas of preventive activity of operational units, including the identification of risk individuals, prevention at objects of operational interest, the use of covert sources of information and the initiation of targeted inspections. The conclusions substantiate the need for a comprehensive approach to crime prevention in the studied area as a system of covert operational measures aimed at the timely detection and neutralization of criminal intentions, united by a common goal – preventing the implementation of criminal activity in the field of investment activity.

Key words: *operational and investigative activities, operational and investigative measures, operational units, combating crime, crime prevention, institutional investor, criminal offense.*

Вступ. У контексті широкомасштабної збройної агресії проти України, українське суспільство демонструє не лише стійкість у боротьбі за збереження державного суверенітету та територіальної цілісності, але й високий рівень громадянської відповідальності, що виявляється, зокрема, у прагненні забезпечити економічну стабільність держави. Одним із проявів такої відповідальності стає активізація участі громадян у фінансово-інвестиційній діяльності, що зумовлює стрімкий розвиток культури інвестування, зокрема через механізми інституційного інвестування.

У зв'язку з цим суттєво зростає значення державної політики у сфері захисту прав інвесторів, особливо фізичних осіб, які все частіше виступають учасниками інвестиційних процесів. В умовах підвищених економічних ризиків та криміногенної вразливості фінансового сектору, ключовим завданням держави стає створення ефективної системи попередження і протидії кримінальним правопорушенням, що вчиняються у сфері діяльності інституційних інвесторів, зокрема шляхом підвищення ефективності діяльності оперативних підрозділів, відповідальних за виявлення, документування та припинення таких злочинів.

Попередження кримінальних правопорушень оперативними підрозділами має дуже велике значення для охорони суспільних інтересів (цінностей) громадян-інвесторів, збереження їх довіри до держави та в цілому для забезпечення економічної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань оперативно-розшукового попередження та протидії окремим видам кримінальних правопорушень, у тому числі і економічним, присвячені роботи таких вітчизняних вчених: В. І. Антипов, К. В. Антонов, О. М. Бандурка, Т. М. Білик, В. Т. Білоус, В. І. Василичук, А. В. Вінчук, А. Ф. Волобуєв, В. О. Глушков, В. І. Галаган, М. Л. Грібов, Е. О. Дідоренко, О. О. Дудоров, О. М. Джужа, О. Ф. Долженков, О. Ю. Заблоцька, А. П. Закалюк, В.П. Захаров, А.В. Іщенко, М. І. Камлик, Н. С. Карпов, І. П. Козаченко, Я.Ю. Кондратьєв, О. В. Копан, О. В. Копіца, О. Є. Користін, В. С. Кузьмичов, В. В. Лисенко, Є. Д. Лук'янчиков, В. В. Марков, Г. А. Матусовський, С. Г. Міщенко, Д.І. Никифорчук, В.С. Овчинський, Ю. Ю. Орлов, М.А. Погорецький, В. М. Попович, Д. Б. Сергєєва, Л. П. Скалозуб, М. П. Стрельбицький, О.О. Сухачов, В. Є. Тарасенко, О. Ю. Татаров, В. В. Тищенко, З. М. Топорецька, М. С. Цуцкірідзе, В.О. Черков, С. С. Чернявський, А. М. Черняк, О.М. Чистолінов, О. А. Шевченко, В.В. Шендрик, О. Ю. Шумилов, М. Є. Шумило, О. О. Юхно тощо. Питання охорони інтересів інвесторів розглядалися в роботах М. Бліхар, І. Голосніченка, В. Гордєєва, О.Звірка, С. Ківалова, В. Колпакова, Ю. Світличної, О. Тихонові, О. Фесенка, Ю. Шемшученка та інших, але питання попередження кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів досі залишаються недослідженими.

Постановка завдання. Незважаючи на наявність наукових досліджень, присвячених загальним питанням протидії кримінальним правопорушенням у фінансово-економічній сфері, низка аспектів залишається недостатньо вивченою, особливо в контексті діяльності інституційних інвесторів. Зокрема, потребує глибшого аналізу специфіка вчинення злочинів у цій сфері, а також можливості оперативних підрозділів у попередженні та припиненні таких злочинів в умовах сучасних трансформацій фінансового ринку.

Також практично відсутні комплексні дослідження, що враховують поєднання факторів широкомасштабної війни, активізації внутрішнього інвестування та цифровізації фінансових інструментів [1, с. 259]. Це створює нові виклики як для правоохоронної системи загалом, так і для оперативних підрозділів зокрема, які не завжди мають ефективні алгоритми дій для виявлення та попередження правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів. У цьому контексті постає потреба у формуванні нових науково обґрунтованих підходів до вдосконалення механізмів запобігання злочинам зазначеної категорії.

Метою статті є теоретичне осмислення поняття «попередження» кримінальних правопорушень, розкриття змісту та особливостей попередження кримінальних правопорушень, що вчиняються у сфері діяльності інституційних інвесторів, а також формулювання практичних рекомендацій для оперативних підрозділів щодо специфіки застосування ними оперативно-розшукових заходів у цьому процесі.

Результати дослідження. Ринок інституційного інвестування в Україні є потужним інструментом підтримки економіки України в умовах війни, а тому потребує особливої уваги з боку держави [2, с. 44]. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» серед завдань ОРД не визначає запобігання чи попередження злочинів, як окреме завдання підрозділів, які здійснюють ОРД. Натомість в п. 1 ч. 1 ст. 7 Закон покладає та такі підрозділи обов'язки вживати необхідних оперативно-розшукових заходів щодо попередження, викриття причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, здійснення профілактики правопорушень. Щодо тяжких та особливо тяжких злочинів Закон оперує терміном «запобігання вчиненню».

Попередження кримінальних правопорушень є одним із завдань правоохоронних органів в межах реалізації функції оперативно-розшукової протидії злочинності. Усталеною в науці є думка про те, що протидія злочинності за своїм характером є правоохоронною діяльністю, яку розглядають як багатofункціональне та різноаспектне поняття, що охоплює майже всі сфери державної діяльності [3, с. 37]. Процес реагування на вчинений злочин утворює самостійну систему заходів, які, застосовують у певній послідовності. Більшість дослідників, аналізуючи поняття протидії злочинності включають до його складу запобігання злочинам та реагування на них [4, с. 135].

Щодо запобігання злочинам, то цей термін часто вживається як синонім профілактики злочинів та попередження злочинів. Як зазначає А. П. Закалюк, термін «запобігання» переважно вживають щодо певної загрози, яка існує. Запобігання означає діяльність, що перешкоджає вчиненню злочинів. Мета запобіжної діяльності – перешкодити вчиненню злочинів, скоротити їхню діяльність і тим самим зменшити розміри злочинності [5, с. 318].

Тому слушною і чіткою, на нашу думку, є позиція М. Л. Грібова та А. М. Черняка, які пропонують в систему протидії злочинності включати блоки запобігання злочинам, виявлення злочинів та реагування на злочини [3, с. 43].

І. О. Крепаків вважає, що оперативно-розшукова профілактика злочинів – це напрям діяльності (обов'язок) оперативних підрозділів, що має за мету вжиття певних методів та заходів, спрямованих на встановлення і усунення причин та умов, тобто об'єктивних факторів дійсності, що можуть вплинути на особистість, сприяючи формуванню у неї злочинної установки, а також виявлення індивідуальних ознак схильності особи до вчинення злочину з метою здійснення превентивної психокорекції свідомості [6, с. 108]. Основна мета запобіжної діяльності – перешкодити вчиненню злочинів, скоротити їх кількість і тим самим зменшити масштаб злочинності.

Таким чином, визначаючи сутність, мету та завдання оперативної профілактики вчені розділяються на дві групи, представники першої групи акцентують увагу на загальній оперативній профілактиці, а саме виявленні причин та умов, що в цілому сприяють вчиненню кримінальних правопорушень певного виду, але в такому випадку існує необхідність розмежування заходів загальної оперативної профілактики і заходів криміналістичної та кримінологічної профілактики. Друга група вчених акцентує увагу на індивідуальній оперативній профілактиці.

Тому ми поділяємо думку другої групи науковців, що визначає оперативно-розшукову профілактику саме як систему превентивних заходів, спрямованих на запобігання злочинній

діяльності певного виду [7-10]. На нашу думку, індивідуальна оперативна профілактика є попередженням вчинення кримінальних правопорушень певного виду, але вона не обмежується впливом на певну особу, яка становить оперативний інтерес.

Вважаємо обґрунтованим комплексний підхід, до оперативно-розшукового попередження злочинів, до якого слід зарахувати і заходи оперативно-розшукової профілактики на об'єктах, які становлять оперативний інтерес, а також здійснення запобіжного впливу на суб'єктів, які становлять оперативний інтерес, а також вплив на подію (її частину), яка становить оперативний інтерес [11, с. 37].

Тому пропонуємо виділяти такі напрямки попередження кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів: а) виявлення причин учинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів та умов, що сприяють їх учиненню, здійснення заходів для їх усунення або нейтралізації; б) виявлення осіб, від яких можна очікувати вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів, застосування заходів з метою недопущення ними правопорушень; в) попередження конкретних кримінальних правопорушень, які вчиняються у сфері діяльності інституційних інвесторів на стадії готування чи замаху на їх вчинення.

Таким чином, ми пропонуємо розглядати попередження кримінальних правопорушень оперативно-розшуковими підрозділами як різновид індивідуальної оперативної профілактики, який полягає у виявленні причин та умов, які сприяють вчиненню певних кримінальних правопорушень, та їх усуненні або нейтралізації, недопущенні злочинної діяльності певних осіб (встановлення осіб, які намагаються вчинити кримінальне правопорушення, та здійснення до них певних заходів з метою недопущення реалізації їх задумів, планів, недопущення переходу від наміру та планування до етапу готування до вчинення кримінального правопорушення), а також припинення вчинення кримінальних правопорушень (та стадії готування чи замаху) з використанням можливостей, сил та засобів оперативно-розшукової діяльності як правило негласно.

Джерелами інформації щодо необхідності здійснення попередження кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів оперативно-розшуковими підрозділами виступають небайдужі до проявів злочинних намірів громадяни, оперативні обліки, алфавітні картотеки, автоматизовані інформаційні системи, автоматизовані робочі місця. Останнім часом важливим джерелом інформації є мережа Інтернет, яка стає все більш розгалуженою і є доступною для більшості людей.

Попередження кримінальних правопорушень оперативно-розшуковими підрозділами може здійснюватися як щодо працівників інституційного інвестора, так і щодо інших осіб, які не є працівниками інституційного інвестора, але мають знайомства і вплив на осіб, які працюють в закладі інституційного інвестора (відділенні банку, страхової компанії, будівельної інвестиційної компанії) або ж працюють в закладі-посереднику між інституційним інвестором та громадянином-вкладником. Такі особи часто без відома інституційного інвестора бажають реалізувати злочинний намір з використанням повноважень, наданих їм інституційним інвестором, з метою заволодіння грошовими коштами громадян-вкладників, і складають плани по вчиненню злочинної діяльності (діляться зі знайомими інформацією про те, що хотіли б знайти людей, які можуть допомогти в реалізації задуманого, розповідають про необхідність легалізувати в подальшому кошти, якими вони планують заволодіти тощо).

Інформація щодо осіб, які бажають вчинити кримінальне правопорушення у сфері інвестиційної діяльності інституційних інвесторів часто може бути отримана від осіб, які чули розмову чи були учасниками розмови з особою, під час якої вона повідомила про свої наміри і обманути інвестора і легалізувати в подальшому такі доходи. Можливо в такій розмові особа просила співрозмовника сприяти в пошуку осіб, які могли б стати співучасниками такого кримінального правопорушення чи допомогти в його приховуванні.

Кримінальні правопорушення у сфері діяльності інституційних інвесторів часто вчиняються у співучасті, тому вкрай важливо для оперативних підрозділів є пошук саме ініціатора, лідера і шляхом здійснення ініціативного впливу на нього нейтралізація всієї злочинної групи. У таких групах, де головну роль виконують організатори (лідери), своєчасне та уміле виявлення яких у ході оперативно-розшукових і слідчих дій може вирішально вплинути на порушення внутрішньо групових злочинних зв'язків, на розпад і ліквідацію злочинної групи.

Після виявлення лідера важливо спрямувати пошукові оперативно-розшукові заходи на встановлення всієї групи: форми існування групи, тривалості її функціонування, місць збору, планування і підготовки протиправної діяльності; особистих характеристик кожного з учасників

групи, психологічного клімату в групі і лідируючого ядра групи; цільових установок і антисоціальної спрямованості групи. Результати такого вивчення, їх своєчасна і правильна оцінка допоможуть оперативним працівникам краще спланувати попереджувальні заходи і здійснити їх на практиці.

Оперативна-розшуковими заходами та методами попередження оперативно-розшуковими-підрозділами кримінальних правопорушень у сфері інвестиційної діяльності інституційного інвестора, можуть бути:

- ініціювання проведення позапланових перевірок [12, с. 294] інституційного інвестора на підставі п. 3 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (мова йде не про податкові перевірки, а окремі позапланові перевірки, передбачені спеціальними законами, що регулюють діяльність окремих інституційних інвесторів);

- робота з негласними працівниками, які мають доступ до офісів та документації інституційних інвесторів (є штатними працівниками чи агентами інституційного інвестора) з метою отримання інформації про можливі факти наміру допомогти у вчиненні певних кримінальних правопорушень чи для пособництва у їх вчиненні, зокрема, щодо надання інституційним інвестором фінансування на завідомо не вигідних умовах для компанії, що не має належної ділової репутації та досвіду роботи у певній сфері чи має зв'язки з країною-агресором тощо);

- організація спостереження за певними місцями: центральним офісом та іншими офісами інституційного інвестора, місцями проведення зустрічей керівництвом інституційного інвестора з потенційними учасниками інвестиційної діяльності та отримання оперативної інформації про недоліки в їх роботі чи певні правопорушення, які можуть бути використані для вчинення злочинної діяльності або про осіб, які можуть становити оперативний інтерес як пособники в реалізації намірів злочинної діяльності осіб, взятих на облік;

- організація спостереження за особами, взятими на облік, та отримання оперативної інформації про злочинні наміри;

- організація і здійснення комплексу оперативно-розшукових та інших заходів з метою недопущення вчинення потенційними правопорушниками злочинів.

До заходів попередження вчинення кримінального правопорушення конкретною особою можна віднести: вплив на особу з метою добровільної її відмови від реалізації злочинних намірів; усунення причин та умов, якими має намір скористатися особа; штучне створення обстановки, що виключає або істотно ускладнює можливість учинення кримінальних правопорушень; затримання осіб, які можуть стати співучасниками кримінального правопорушення, за вчинення ними інших злочинів (підроблення документів, шахрайство), притягнення інших осіб (які можуть стати співучасником злочинної діяльності) до різних видів відповідальності за правопорушення, що ними вчиняються (фінансової, адміністративної, дисциплінарної, цивільної тощо) [13, с. 181].

Ці прийоми обираються в залежності від оперативної обстановки, соціального та службового становища особи, індивідуальних рис її характеру, виду кримінального правопорушення вчинення якого особа планує чи має намір почати підготовку, рівня його суспільної небезпеки, вчинення особою інших кримінальних правопорушень до цього, її наміру діяти самостійно чи у співучасті з іншими особами тощо [14, с. 215].

Щоб визначити коло осіб, які становлять оперативний інтерес в цілях попередження кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів слід звернути увагу на такі категорії осіб:

- особи, що вчинили чи раніше вчиняли адміністративні правопорушення економічної спрямованості у сфері діяльності інституційних інвесторів;

- службові особи, що зловживали своїми службовими повноваженнями при використанні вільних засобів фондів інституційних інвесторів, зокрема у разі передавання фінансів комерційним структурам;

- особи, що виконують організаційно-управлінські функції у фондах чи на об'єктах інституційних інвесторів і живуть на доходи отриманні від злочинної діяльності, а також володіють злочинно здобутим рухомим і нерухомим майном;

- бухгалтери і матеріально відповідальні особи, що неодноразово допускали грубі порушення фінансової дисципліни у веденні первинного і підсумкового обліку товарно-матеріальних цінностей і притягувалися до відповідальності;

- службові особи контролюючих органів (ревізори, податкові інспектори, аудитори), що покривали недоліки фінансово-господарської діяльності виявлені у господарській діяльності зазначених інституційних інвесторів;

– службові особи, щодо яких є інформація про можливу підтримку злочинного зв'язку з представниками злочинних груп, до яких входять представники контролюючих органів та підприємств, установ і організацій, що є платниками податків і ухиляються від сплати податків чи вчиняють інші кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, у тому числі суб'єкти господарювання, що сприяють керівникам територіальних підрозділів зазначених фондів у відмиванні грошових коштів і їх легалізації;

– особи, що відбували кримінальне покарання за вчинення економічних і інших корисливих злочинів або засуджені до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, і продовжують працювати у зазначених фондах, і вести злочинний спосіб життя;

– особи, позбавлені судом права займати певні посади або займатися певною діяльністю на певний період, коли не закінчився термін покарання, а також умовно засуджені за економічні злочини і працюють у цій сфері;

– особи, що отримали умовно-дострокове звільнення від відбування покарання за вчинені ними злочини у цій сфері;

– кримінальні елементи, які здійснюють протидію органам оперативного-розшуковим органам та досудового розслідування у справах про економічні злочини, вчиненні у сфері діяльності інституційних інвесторів.

Висновки. Попередження кримінальних правопорушень у сфері інвестиційної діяльності інституційних інвесторів слід розглядати як один із ключових напрямів індивідуальної оперативної профілактики, що реалізується оперативними підрозділами шляхом системного, цілеспрямованого і зазвичай негласного впливу на осіб та обставини, які можуть сприяти вчиненню кримінальних правопорушень. Йдеться про своєчасне виявлення ознак підготовки злочинної діяльності, встановлення осіб, що мають намір вчинити правопорушення, і впровадження превентивних заходів, які не дозволяють перейти від наміру до дії.

Оперативне попередження може бути спрямоване як на працівників самих інституційних інвесторів, так і на осіб, які перебувають поза організаційною структурою, але впливають на процеси ухвалення рішень або реалізації інвестиційних проектів.

Доцільно нормативно і методично закріпити поняття попередження злочинів як окремого напрямку оперативного-розшукової діяльності, а також розробити спеціалізовані алгоритми дій для оперативних підрозділів, що працюють над протидією злочинності у сфері інституційного інвестування. Це дозволить посилити превентивну функцію держави, мінімізувати економічні збитки та забезпечити довіру громадян до інституцій інвестування в Україні.

Список використаних джерел:

1. Pohoretskyi, M., Cherniak, A., Serhieieva, D., Chernysh, R., & Toporetska, Z. Detection and proof of cybercrime. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(53). P. 259–269.
2. Volodymyr Vazhynskyi, Mykola Pohoretskyi, Zoriana Toporetska Assessment of Key Markets for Institutional Investors in Ukraine in the Context of War. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2023. № 9 (4). P. 44–49.
3. Грібов М.Л., Черняк А.М. Протидія злочинності оперативними підрозділами правоохоронних органів: поняття та зміст. *Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ*. 2018. № 4 (109). С. 37–51.
4. Важинський В. М. Запобігання злочинам у сфері інвестиційної діяльності в умовах війни. *Матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» (Київ, 8–9 груд. 2022 р.)* / редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 135–138.
5. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.
6. Крепаков І. О. Щодо визначення дефініції «оперативно-розшукова профілактика». *Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу: матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 8 листопада 2017 року)*. Харків, 2017. С. 108–110.
7. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативного-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія. Харків: Арсіс ЛТД, 2007. 576 с.
8. Погорецький М. А. Питання попередження службових злочинів у сфері господарської діяльності оперативного-розшуковими заходами. *Проблеми запобігання службовим злочинам у сфері господарської діяльності: матеріали наук.-практ. семінару (м. Харків, 9 листоп. 2004 р.)* / Редкол.: В. В. Сташис (голов. ред.) та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2005. С. 147–149.

9. Савченко О. О. Основи економічної безпеки і попередження злочинів у процесі інвестиційної діяльності банківських та фінансових установ: наук.-практ. посіб. / О. О. Савченко, Н. І. Новікова, Е. В. Рижков; за заг. ред. О. О. Савченка. Донецьк: ДЮІ, 2008. 164 с.

10. Погорецький М. А. Попередження злочинів засобами оперативно-розшукової діяльності. *Попередження злочинів суб'єктами оперативно-розшукової діяльності*: матеріали наук. практ. конф. (м. Харків, 17 груд. 2010 р.) / МВС України; Харків. Нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2010. С. 13–15.

11. Важинський В. М. Роль поліції у попередженні правопорушень інституційних інвесторів. *Актуальні питання та перспективи розшукової роботи в діяльності підрозділів кримінальної поліції*: матеріали круглого столу (м. Київ, 28 бер. 2024 року). Київ: НАВС, 2024. С. 37–39.

12. Топорецька З. М. Проблема позапланових документальних перевірок в кримінальному провадженні. *Актуальні питання кримінального процесу, криміналістики та судової експертизи*: матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 24 листоп. 2017 р.): у 2 ч. / редкол.: В. В. Чернєй, С. С. Чернявський, Л. Д. Удалова та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. Ч. 1. С. 294–296.

13. Топорецька З. М. Оперативно-розшукова профілактика злочинів, пов'язаних з гральним бізнесом. *Шляхи реформування кримінальної поліції: вітчизняний та зарубіжний досвід*: матеріали Міжнар. наук.-практ. круглого столу (Київ, 18 лют. 2022 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 181–185.

14. Погорецький М. А., Топорецька З. М. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності на початковому етапі досудового розслідування зайняття гральним бізнесом. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2013. №3. С. 215–225.